

**GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERİN EKONOMİ
POLİTİKALARINDA DEĞİŞİM
(1980'Lİ YILLAR)**

Yrd.Doç.Dr.Rana EŞKİNAT

Anadolu Üniversitesi, Hukuk Fakültesi
Maliye ve Ekonomi Bölümü, Öğretim Üyesi

English Summary

One of the eventual consequences of the global debt crisis that erupted in 1982 was a wave of market oriented economic reforms. Stabilization and structural adjustment became the primary preoccupation of government leaders in many developing countries. Here we try to find an answer to that interesting question: "Why are so many governments reforming now, after decades of adherence to policies of an opposite kind?"

GİRİŞ

1980' den sonraki yıllarda gelişmekte olan ülkelerin çoğu yeni ortodoks politikalar olarak isimlendirilen ve daha önce gelişmekte olan ülkelerin uyguladıkları politikalarından tamamen farklı olan ekonomik politikaları kabul etmişlerdir.

Aşağıda ekonomik politikalarda yapılan reform niteliğindeki değişmelerin neler olduğu incelendikten sonra bu ölçüde bir reformun yapılmasının gerekip gerekmediği, gelişmekte olan ülkelerin bu politikaları neden kabul ettiği ve kabul edilen bu politikaların sürdürülebilirlik koşullarının neler olduğu değerlendirilecektir.

1- İTHAL İKAMECİ POLİTİKALAR

II.Dünya savaşından sonra sayıları hızla artan bağımsız ülkelerin hedefi gelişmiş ülkelerin ulaştıkları yaşam standartını yakalamak olmuştur. Bu hedefe ulaşmak için ülkelerin çoğunun benimsediği politika 1980'li

yıllara kadar ithal ikameci sanayileşme politikasıdır. O yıllarda ithal ikameci politikaların benimsenmesinin en önemli nedeni piyasaların kontrolsüz işleyişine duyulan güvensizlik ve Sovyetler Birliği'nin plânlı ekonomisinin gerçekleştirdiği yüksek performanstır. İthalat kontrolleri, aşırı değerlenmiş döviz kurları, faiz haddinin belli bir düzeyi aşmaması, sanayi kuruluşlarının kamusal mülkiyeti ve yaygın fiyat kontrollerinden oluşan ithal ikameci politikaların amacı ülkenin ithal ettiği malları, korunarak büyüyen yavru sanayilerin üretmesidir. Ancak 1974'te başlayan petrol bunalımı yavru sanayilerin gelişmesini durdurmuştur.

İthal girdiye bağımlı olan üretim petrol fiyatlarındaki artış nedeniyle dövize olan gereksinimi daha da arttırmıştır. 1980'li yıllara kadar aşırı bir borçlanma süreci yaşanmıştır. Nihayet 1982 Ağustosunda Meksika'nın moratoryum ilân etmesi ile birlikte borç krizi kapitalist sistemin sorunlarından biri haline gelmiştir. 1980'li yılların en önemli iki olgusu, yaşanan borç krizi ve bu krizden kurtulmak için gerçekleştirilen ekonomik reformlardır.

2- YENİ ORTODOKS POLİTİKALAR

1980'li yıllarda gelişmekte olan ülkeler arasında geniş kabul gören ekonomi politikalarını Williamson, "Washington Kararları" adını verdiği listede toplamıştır (1). Williamson'un listesini aşağıdaki gibi sıralayabiliriz.

- 1) Mali disiplinin sağlanması
- 2) Kamu harcamalarındaki önceliklerin sağlık, eğitim ve altyapıya yönlendirilmesi
- 3) Vergi tabanının genişletilmesi ve marjinal vergi oranlarının kısılmasını içeren bir vergi reformunun yapılması
- 4) Gerçekçi ve rekabetçi döviz kurları
- 5) Mülkiyet haklarının korunması
- 6) Deregülasyon-(Devletin piyasalara müdahale etmemesi)
- 7) Serbest Ticaret
- 8) Özelleştirme
- 9) Doğrudan yabancı yatırımlar karşısındaki engellerin kaldırılması
- 10) Finansal serbestleşme

Sıralanan ekonomi politikalarını incelediğimiz zaman bu politikaların ithal ikameci politikaların tamamen tersi olduğunu görmekteyiz. 1980'li yıllarda derecesi ve uygulama zamanı ülkeden ülkeye değişmekle birlikte pek çok gelişmekte olan ülke daha önce karşı çıktıkları bu politikalara yönelmiştir. Ekonomi politikalarındaki değişim global bir olgudur. En şiddetli reformlar Bolivya, Meksika, Arjantin, Peru, Kolombiya, Brezilya ve Şili gibi Lâtin Amerika ülkelerinde yaşanmıştır. İstikrar ve yapısal uyum

1 John Williamson, The Political Economy of Policy reform, Washington, DC:Institute for International Economics, 1994, s.17.

politikaları aralarında Türkiye'nin de bulunduğu Asya ve Afrika ülkelerinde de benimsenmiştir. Daha sonra bu ülkelere Doğu Avrupa'nın önceden sosyalist olan ülkeleri ve eski Sovyetler Birliği'nde katılmıştır.

Böylece Lâtin Amerika ülkelerinin ekonomik danışmanları kendilerine yeni iş sahaları bulmakta güçlük çekmemektedirler. Gelişmekte olan ülkeler içinde aşırı korumacı politikalar uygulamış olan Hindistan bile 1991'de ekonomik liberasyon sürecini başlatmıştır (2). Piyasaya yönelik reformların gelişmekte olan ülke ekonomilerindeki yayılma hızı yıllardır bu politikaları savunan ekonomistleri bile şaşırtmaktadır. Bir grup iktisatçı ihracata yönelik sanayi politikasını benimseyen Doğu Asya ülkelerinin başarılarının bu politika dönüşümünde etkisi olduğunu, ileri sürmektedirler(3).

3- DOĞU ASYA ÜLKELERİNDEN KORE VE TAYVAN'IN EKONOMİK POLİTİKALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Aşağıdaki tabloda bazı gelişmekte olan ülkelere ait kişi başına GSYİH verileri 1960 ve 1989 yılları için gösterilmektedir. 1960 yılında Güney Kore ve Tayvan'a ait GSYİH değerleri Arjantin, Meksika, Brezilya gibi ülkelerin oldukça gerisindedir. 1989 yılına gelindiğinde ise her iki ülkenin diğerlerinden çok daha hızlı ilerlediği görülmektedir. Gana ve Mozambik ise 1989' da 1960'lardaki değerlerin altına düşmüşlerdir.

Bugün Güney Kore ve Tayvan yeni sanayileşen ülkeler olarak isimlendirilmektedirler. Güney Kore ve Tayvan'ın diğer ülkelere farkı nedir? Uygulanan politikalar ithal ikameci politikalardan ne ölçüde farklıdır? Yeni ortodoks politikalara ne ölçüde benzemektedir? Bu sorulara cevap bulabilmek için Williamson'ın listesindeki politikalara her iki ülkenin ne kadar uyum gösterdiğini incelemek yararlı olacaktır. Dani Rodrik yeni ortodoks politikalara uyum açısından Kore'ye on üzerinden beş puan Tayvan'a ise on üzerinden altı puan vermiştir. Aşağıdaki tabloda politikalara uyum değerlendirmesi yer almaktadır.

Güney Kore ve Tayvan'ın izlediği politikaları incelediğimizde her iki ülkenin de, harcamaları ve gelirleri iyi yönettiklerini görmekteyiz. Böylece makro ekonomik dalgalanmalardan ve enflasyondan korunmuşlardır. Kore, 1961'den beri Tayvan ise 1964' ten beri gerçekçi ve rekabetçi döviz kurları uygulamaktadır. Ancak listenin geri kalan politikalarına uyum göstermemektedirler. Tayvan, doğrudan yabancı yatırımları teşvik etmiş ancak Kore, bu konuda daha az istekli olmuştur. Kore, faiz hadlerini baskı altına almış ve kredi teşviklerine sık sık başvurmuştur. Tayvan ise kredi verirken kamu kuruluşlarına öncelik tanımıştır. Her iki ülke de ithal rejimlerini

- 2 Myron Weiner, "Business in Ethnically Divided Developing Countries", Business and the Contemporary World, C.VIII, 1996, s.22.
- 3 Anne, O. Krueger, Political Economy of Policy Reform in Developing Countries, Cambridge, MA and London: The MIT Press, 1993. s. 30.

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ DERGİSİ

1980'li yıllara kadar liberalleştirmemişlerdir. Özel sektörün yatırım kararlarına önemli ölçüde müdahale etmişlerdir. Kamu sektörünü özelleştirmek bir yana her ikisi de kalkınmalarını kamu sektörüne dayandırmışlardır. Kısacası Güney Kore ve Tayvan mali politikalarda ve döviz kurunda ortodoks çizgiyi yakalamış ve 1980'li yılların makro ekonomik istikrarsızlıktan kaynaklanan krizinden kurtulmuşlardır. Uyguladıkları mikro ekonomik politikalar ise ortodoks politikalardan çok farklıdır.

TABLO 1 BÜYÜME ORANLARI

ÜLKE	KİŞİ BAŞINA GSYİH (1960) (\$ CİNSİNDEN 1985 FİYATLARI İLE)	KİŞİ BAŞINA GSYİH (1989) (\$ CİNSİNDEN 1985 FİYATLARI İLE)	KİŞİ BAŞINA GSYİH ARTIŞI (1960-1989 %)
GÜNEYKORE	883	6206	6.82
TAYVAN	1359	8207	6.17
GANNA	873	815	-0.54
SENEGAL	1017	1082	0.16
MOZAMBİK	1128	756	-2.29
BREZİLYA	1745	4138	3.58
MEKSİKA	2798	5163	2.36
ARJANTİN	3294	3608	0.63

Kaynak: Dani Rodrik, " Understanding Economic Policy Reform," Journal of Economic Literature, C.xxxiv, Mart 1996, s.13.

TABLO 2 WASHINGTON KARARLARI VE DOĞU ASYA ÜLKELERİ

Washington kararlarında yer alan politikalar	GÜNEY KORE	TAYVAN
1)Mali disiplin	Genellikle evet	Evet
2) Kamu harcamalarındaki önceliklerin sağlık eğitim ve alt yapıya yönlendirilmesi	Evet	Evet
3) Vergi tabanının genişletilmesini ve marjinal vergi oranlarının kısılmasını içeren vergi reformu	Genellikle evet	Evet
4)Gerçekçi ve rekabetçi döviz kurları	(Kısıtlı bir dönem dışında) Evet	Evet
5)Mülkiyet haklarının korunması	Park,1961 yılında ülkenin ileri gelen işadamlarını hapse atarak ve mal varlıklarına el koymakla yönetime başlamıştır.	Evet
6)Deregülasyon	Sınırlıdır.	Sınırlıdır.
7)Serbest ticaret	1980'lere kadar sınırlıdır.	1980'lere kadar sınırlıdır.
8)Özelleştirme	Hayır. Hükümet 1950 ve 1960'larda pek çok kamu kuruluşu açmıştır.	Hayır. Hükümet 1950 ve 1960'larda pek çok kamu kuruluşu açmıştır.
9)Doğrudan yabancı yatırımlar (DFI) karşısındaki engellerin kaldırılması	(DFI) ciddi bir şekilde sınırlandırılmıştır.	(DFI) Hükümetin kontrolü altındadır.
10)Finansal serbestleşme	1980'lere kadar sınırlıdır.	1980'lere kadar sınırlıdır.

Tablo 2'den izlendiği gibi uygulanan mikro ekonomik politikalar daha çok ithal ikameci politikalar olarak isimlendirilen politikalara yakındır. Burada diğer ülkelerde iflas eden ithal ikameci politikaların neden Doğu Asya ülkelerinde başarılı olduğu sorusu akla gelmektedir.

Krueger ve bazı iktisatçılar otoriter ve güçlü hükümetlerin bu başarıyı sağladığını ileri sürmüşlerdir(4). Ancak bu görüş fazla ciddiye alınmamaktadır çünkü dünyada çok sayıda otoriter, güçlü ancak ekonomik

sonuçlar açısından başarısız hükümetler bulunmaktadır. Buradan ulaşabileceğimiz tek sonuç, hükümetlerin ve bürokratların farklı ülkelerde farklı davrandıklarıdır. Bu konudaki araştırmalar kesin sonuca varmak için yeterli değildir.

Bu konuda değerlendirme yapmamıza yardımcı olabilecek diğer bilgiler ise Kore ve Tayvan'ın kalkışa geçtikleri 1950 ve 1960'lı yıllarda sahip oldukları ön koşullardır. Kalkışa geçiş yıllarında her iki ülkede sahip oldukları gelir düzeyinin gerektirdiğinden çok daha yüksek düzeyde eğitilmiş insan gücüne sahiptirler. Bu iyi eğitilmiş insanlar arasından seçilen bürokratlar ülke kalkınmasının neyi gerektirdiği konusunda doğru kararlar almış rasyonel plânlar hazırlamış ve bu plânların etkin bir şekilde gerçekleşmesini sağlamış olabilirler. Ülkelerin kalkış yıllarında sahip oldukları diğer bir ön koşul ise ülke çapında eşit bir gelir dağılımının varlığıdır. Aşağıda tablo 3'de Doğu Asya ve diğer ülkelerle ilgili gelir dağılımı göstergeleri yer almaktadır.

TABLO 3 1960 YILINDA DOĞU ASYA VE DİĞER ÜLKELERDE GELİR DAĞILIMI

ÜLKELER	GELİR İÇİN GİNİ KATSAYISI, 1960	TOPRAK SAHİPLİĞİ İÇİN GİNİ KATSAYISI 1960
DOĞU ASYA		
Hongkong	0.49	V.Y
Endonezya	0.33	V.Y
Japonya	0.40	0.47
Kore	0.34	0.39
Malezya	0.42	0.47
Tayvan	0.31	0.46
Singapur	0.40	V.Y
Tayland	0.41	0.46
Ağırlıksız Ortalama	0.39	0.45
DİĞERLERİ		
Arjantin	0.44	0.87
Brezilya	0.53	0.85
Mısır	0.42	0.67
Hindistan	0.42	0.52
Kenya	0.64	0.69
Meksika	0.53	0.69
Filipinler	0.45	0.53
Türkiye	0.56	0.59
Ağırlıksız Ortalama	0.50	0.68

4-POLİTİKA REFORMUNA YOL AÇAN KRİZİN GERÇEK NEDENİ NEDİR?

Gelişmekte olan ülkelerin ekonomi politikaları incelenirken genellikle izlenen yol uygulanan politikaları ithal ikameci politikalar olarak geniş bir başlık altında isimlendirmektedir. Politikaların böyle geniş bir başlık altında ele alınması ekonomik analizi karmaşıklaştırmaktadır. Makro ekonomik politikalardan, bürokratik ve kurumsal yetersizliklerden kaynaklanan problemler haksız yere uygulanan mikro ekonomik politikalarla ilişkilendirilmektedir. 1980'li yılların problemi olan ekonomik istikrarsızlığın yaratılmasında uygulanan makro ekonomik politikaların zararı daha çoktur. İthalat kısıtlamaları ve aşırı değerlenmiş döviz kurları ekonomi üzerinde farklı sonuçlar yaratan ticaretle ilgili iki politikadır. İthalatın kısıtlanması ticareti baskı altına alır. Kaynakların hatalı dağılımına yol açtığına maliyetli bir politikadır. Ancak ekonomik istikrarsızlık yaratmadığı gibi, uzun dönem büyümeyi olumsuz etkilemeyebilir. Aşırı değerlenmiş döviz kurları ise farklıdır. Sürdürülemez boyutlarda ticaret açıklarına yol açarak ödemeler dengesini krize sokar. Sonuç olarak ekonomik istikrarı bozar ve ekonominin orta ve uzun dönemdeki performansını düşürür.

Aynı şekilde belirli sanayilere verilen teşvikler ve mali açıklarla ilgili politikaların sonuçları da farklıdır. Verilen teşvikler pozitif dışsallıklar yaratmayıp rant arayıcı davranışlara yol açarsa ekonomiye zarar verecektir. Ancak büyük bütçe açıklarının ekonomi üzerinde yaratacağı tehdit çok daha zararlıdır. Sürdürülemez boyutlardaki açık dışarıdan borçlanma yada parasallaşma ile kapatılacak ve her iki durumda da krizin kapıya dayanması gecikmeyecektir. Dünya Bankasının kamu sektörü açıklarının geliştirmekte olan ülkeler üzerinde yarattığı sonuçlarla ilgili araştırması, açıkların büyümeyi olumsuz etkilediğini ortaya koymaktadır.

Mikro ekonomik politikalar ve makro ekonomik politikalar arasındaki fark pek çok çalışmada göz ardı edilmekte ve ödemeler dengesi krizinin nedeni olarak aktif sanayi politikaları gösterilmektedir. Bütçeyi denk getirme konusundaki yetersizlik yada isteksizlik önemsenmemektedir. 1980'li yıllarda borç krizine batan ülkeleri incelediğimizde bunların bütçe kısıtlamalarına özen göstermeyen ülkeler oldukları görülmektedir. Hindistan parasal ve mali politikalarla ilgili tutucu yaklaşımı nedeni ile 1980'li yıllarda krize girmemiştir. Güney Kore 1979-1980 yıllarında aşırı yüklü yatırım programı nedeni ile ödeme krizine yakalanmış ancak derhal harcamalarını kısarak 1980 yılında % 5'lik bir daralma ile krizi atlattır. Aşağıdaki tablo incelendiğinde kriz ile hatalı makro ekonomik politikalar arasında yüksek bir korelasyon olduğu görülmektedir.

TABLO 4 BORÇ KRİZİNE AİT VERİLER (1982)

Ülkeler	Önemli Dış Şok	Parasal ve Mali Politikalara Uyumda Başarısızlık
PROBLEMLİ ÜLKELER		
Arjantin	Hayır	Evet
Brezilya	Evet	Evet
Şili	Evet	Evet
Kostarika	Hayır	Evet
Coted'Ivoire	Evet	Evet
Meksika	Hayır	Evet
Morocco	Hayır	Evet
Nijerya	Hayır	Evet
ORTA DERECEDE PROBLEMLİ ÜLKELER		
Kolombiya	Hayır	Evet
Kenya	Evet	Evet
Srilanka	Evet	Hayır
PROBLEMSİZ ÜLKELER		
Kamerun	Evet	Hayır
Hindistan	Hayır	Hayır
Endonezya	Hayır	Hayır
Kore	Evet	Hayır
Pakistan	Hayır	Hayır
Tayland	Evet	Hayır
Türkiye	Hayır	Hayır

Kaynak: IAN Little, **Boom, Crisis, and adjustment: The Macroeconomic experience of Developing Countries**, New York, Oxford U.press for the World Bank, 1993.

İthal ikameci ülkeleri 1980'lerde krize götüren neden mikro ekonomik etkinsizlikler değil makro ekonomik dengesizlikler ve bunların hızla düzeltilememesidir. Örneğin başarılı mikro ekonomik politikalar uygulayan Meksika Aralık 1994 ve Ocak 1995'te uyguladığı makro ekonomik politikalar nedeniyle krize girmiştir. İthal ikameci politikaların, gelişmekte olan ülkelerin çoğunluğunda başarısız olmasının en önemli nedeni, geliri yeniden dağıtıcı politikalardan rant elde edenlerin bu politikaların terk edilmesine karşı çıkmalarıdır.

Özellikle aşırı değerlenmiş döviz kurları ve sürdürülemez boyutlardaki bütçe açıkları geçici olmak zorunda olan politikalardır. Büyüme

dönemlerinde bu politikalardan yararlananların bile, daralma dönemlerinde zarara uğraması kaçınılmazdır. Bazı yazarlara göre politik aktörlerin miyopluğu ve irrasyonelliğini anlamadan bu tür politikaların neden sürdürüldüğünü anlamak mümkün değildir. Devlet çıkar gruplarının hizmetinde olduğu için sürdürülemez politikalar uygulanmaktadır. Makro ekonomik problemlerin en büyük nedeni politik istikrarsızlıktır(5).

5- NEDEN GENİŞ KAPSAMLI BİR REFORMA GİDİLMİŞTİR?

Yukarıda incelediğimiz gibi 1980'li yıllarda Meksika, Bolivya Arjantin gibi Lâtin Amerika ülkelerinin uygulama kararı aldıkları yeni ortodoks politikalar, Kore, Tayvan gibi dışa açık sanayileşmeyi benimseyen ülkelerin otuz yıldır uyguladıklarından çok daha liberaldir. Lâtin Amerika ülkeleri makro ekonomik istikrarsızlıklara yönelik politikalar yanında geniş çapta özelleştirmeye girişerek ticaret ve sanayi politikalarını da değiştirmişlerdir. Ticari liberalleşmenin (gümrük vergisi gelirlerini azaltarak) makro ekonomik istikrarı engelleyici yönüne rağmen bu politikalara başvurulmasının nedeni nedir?

1980'li yılların başından beri gelişmekte olan ülkelerin daha önce kesinlikle karşı çıktıkları bu politikaları istekle uygulamaya girişmeleri ilginç bir olgudur. Krueger ve pek çok ekonomiste göre gelişmekte olan ülkelerdeki geniş kapsamlı reformun nedeni, reformu gerektiren krizin çok büyük boyutlarda olmasıdır(6). Popülist politikaların sürdürülmesinin maliyeti, yapısal uyum politikalarının uygulanmasının maliyetini aştığı için reform tedbirleri bu kadar geniş tutulmuştur. Kriz'in boyutları ithal ikameci politikalardan rant elde edenlerin reforma karşı çıkmasını engellemiştir. Yüksek enflasyon ve makro ekonomik istikrarsızlık ülke çapında hoşnutsuzluk yaratarak yeni politikaların tüm çıkar gruplarınca kabulünü sağlamıştır. Kriz ortamı reformist politikacıların fiyat istikrarını sağlayan mali istikrar politikaları yanında krizle ilgisi olmayan ticaret ve sanayi politikalarını da uygulamaya sokmasını sağlamıştır.

Pek çok ekonomist gibi Dünya Bankası ve IMF gibi kuruluşların yetkilileri de ithal ikameci politikaları krizin nedeni olarak görmektedir. Reformist politikacıların bu kuruluşlardan almış oldukları öğütler daha önce uygulananlardan çok farklı politikaların benimsenmesinde rol oynamıştır.

Reform politikalarının sürdürülmesindeki temel problem, kısa dönemde, uygulanan politikaların büyüme üzerindeki olumsuz

5 Gustav Ranis ve Syed Akhtar Mahmood, The Political Economy of Development Policy Change, Cambridge, MA and Oxford: Basil Blackwell, 1992, s. vi.

6 Krueger, s. 109; Rannis ve Mahmood, s. vi.

etkisidir(7). Gelişmekte olan ülkelerin giriştikleri reform politikalarının sürekliliğinin sağlanması konusunda farklı görüşler ileri sürülmektedir. Bir grup iktisatçı yabancı sermayenin desteği olmadan bu politikaların sürdürülemezliğine inanmaktadır(8).

Ancak bu görüşe karşı çıkan Rannis ve Mahmood gibi iktisatçılar Kore'nin başarısını 1950'lerde çok bol olan Amerikan yardımının, 1960'lı yıllarda kesilmesine bağlayarak bol yabancı kaynağın rasyonel politikaların uygulanmasını engellediğini savunmaktadırlar. Dış yardım, bazı ülkelerde reformun maliyetini azaltırken bazı ülkelerde de ülke problemlerinin çözümü için kılını kıpırdatmamanın maliyetini azaltmaktadır. O halde reformun başarısı için dış kaynakların kıt olması gerektiğini savunmaktadırlar(9).

Reformların sürekliliği için yabancı sermayenin şart olduğuna inananlar ise IMF ve Dünya Bankası kredilerinin koşullu olarak kullanılmasını gerektiğini savunmaktadırlar. Ancak yine de IMF koşullarını kabul edip etmemek ülkelerin vereceği bir karardır.

SONUÇ

Ülkeleri krize götüren en önemli neden makro ekonomik istikrarsızlıklardır. Sürdürülemez makro ekonomik politikalarda ısrar etmek ülkeleri bir noktadan sonra çıkmaza sokmaktadır. Ortaya çıkan krizin boyutları o kadar büyük olmaktadır ki IMF, Dünya Bankası gibi uluslararası para ve kredi kuruluşlarının benimsediği ve önerdiği çözüm önerileri gerek politikacılar ve gerekse farklı çıkar grupları tarafından kabul edilmek zorunda kalmaktadır.

Bir ülkeyi yönetenler için önemli olan globelleşen dünya ekonomisinin ve değişen dünya siyaset sahnesinin ortaya çıkardığı yeni koşulları iyi değerlendirebilmektir. 1970'li yıllardan beri hızla değişen teknoloji, iletişim ve ulaşım olanakları, kısacası bilgi çağı dünya üretiminin yeniden örgütlenmesini gerektirmektedir.

Ülkeyi yönetenlere düşen görev, ülkenin dünya iş bölümünde gelecek vadeden bir pay kapmasını sağlayan en doğru stratejiiyi saptamaktır. Böyle bir stratejiiyi uygulayabilmek için gereken tasarrufları sağlamak ve eğitilmiş insan gücünü yetiştirmektir. Ülkenin kıt kaynaklarının bir zerresini bile israf etmeden en doğru amaçlar için kullanılmasını sağlamaktır.

---

7 Pereira Bresser, Carlos Luiz, Jose Maria Maravall ve Adam Przeworski, Economic Reforms in New Democracies: A Social Democratic Approach, Cambridge: Cambridge U. Press, 1993, s. 2.

8 Williamson, s. 512.

9 Rannis ve Mahmood, s. 139.

KAYNAKLAR

- ALESÍNA Alberto and RODRÍK Dani; "Distributive Politics and Economic Growth", **Quarterly Journal of Economics**, 109 (2), Mayıs 1994
- BRESSER Pereira, LUÍZ Carlos, MARAVALL Jose Maria and PRZEWORSKÍ Adam; **Economic Reforms in New Democracies : A Social Democratic Approach**, Cambridge:Cambridge U.Press, 1993,
- KRUEGER Anne, O; **Political Economy of Policy Reform in Developing Countries**, Cambridge, MA and London: The MIT Press, 1993.
- LITTLE IAN; **Boom Crisis and Adjustment**, The Macro economic Experience of Developing Countries, New York, Oxford U.Press for the World Bank, 1993.
- PERSSON Torsten and TABELLÍNÍ Guido; "Is Inequality Harmful for Growth", **American Economic Review**, 84 (3), Haziran 1994.
- RANÍS Gustav and MAHMOOD Syed Akhtar; **The Political Economy of Developmant Policy Change**, Cambridge, MA and Oxford:Basil Blackwell, 1992
- RODRÍK, Dani; "Understanding Economic Policy Reform", **Journal of Economic Literature** C.xxxiv, Mart 1996.
- WEİNER, Myron; "Business in Ethnically Divided Developing Lountries", **Business and the Contemporary World**, C.VIII, 1996.
- WILLIAMSON, John; **The Political Economy of Policy Reform**, Washington, DC:Institute for International Economics, 1994.